

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team

Team Regie en Projecten

Nummer

Kenmerk

129923

Raad d.d.

27 januari 2021

Paragraaf begroting

2M

Portefeuillehouder

J. (Joa) Maouche MSc

Steller

M. (Manon) Wille

Datum

8-12-2020

Onderwerp

Centrumregeling Meten en Monitoren
Afvalwaterketen en Grondwater

Geadviseerd besluit

Toestemming te geven aan het college van B&W voor het treffen van de Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe (zie bijlage) conform artikel 61 lid 2 WGR.

Inleiding

Sinds 2012 worden de gemeentelijke taken op het gebied van meten en monitoren in de afvalwaterketen en het grondwater gezamenlijk uitgevoerd met 19 andere gemeenten binnen het beheergebied van Waterschap Vallei en Veluwe. De medewerkers belast met de uitvoering van deze taken zijn ondergebracht bij Waterschap Vallei en Veluwe en de afspraken zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst meten en monitoren Platform Water Vallei en Eem (PWVE). De aanleiding voor de oprichting van de Uitvoeringsorganisatie (UVO) was o.a. het Bestuursakkoord Water (BAW 2010) waarin is vastgelegd dat waterschappen en gemeenten gezamenlijk € 380 miljoen moeten besparen om de verwachte kostenstijgingen te verminderen.

De taken van de UVO zijn het uitvoeren van activiteiten op het gebied van meten en monitoren in de (afval)waterketen. Dit zijn werkzaamheden van gemeenten en waterschap die als één van de vele taken bij één of slechts enkele personen is belegd. Door de oprichting van de UVO is deze zogenaamde snippertaak gebundeld en kan deze in gezamenlijkheid door experts worden uitgevoerd in de UVO. Hierdoor wordt de taak efficiënter en meer kosteneffectief uitgevoerd. Door de uitvoering van bedrijfsmatige en politiek neutrale taken regionaal te bundelen zijn de afgelopen jaren voordelen behaald. De kwaliteit van de activiteit is verbeterd en de kosten zijn niet gestegen. In den lande vindt deze aanpak navolging.

Voor Renkum is in beeld gebracht wat het voordeel voor Renkum is om deel te nemen aan de UVO en het Platform water. In de bijlage is dit overzicht toegevoegd. Op hoofdlijnen betekent het dat Renkum zowel financieel als qua capaciteit veel voordeel heeft bij het bestaan van de UVO. Door de ontwikkelde verregaande automatisering van de routinematige werkzaamheden op het gebied van meten en monitoren is er efficiëntie in de taken bereikt.

Daarnaast zijn er meer toepassingen ontwikkeld voor het gebruik van alle verzamelde data waardoor beter inzicht is ontstaan in het functioneren van het (afval)watersysteem en zijn we in staat betere investeringsbeslissingen te nemen.

De huidige organisatiestructuur

De 3 medewerkers van de UVO werken voor de 19 gemeenten in een netwerkconstructie waarbij het waterschap de gastheer is. Na 8 jaar blijkt dat de UVO een groot succes is, iedereen de meerwaarde ervan ziet maar dat de UVO tegen de grenzen van de netwerksamenwerking is aangelopen. De aansturing is te diffuus, de medewerkers horen nergens bij en hebben geen ontwikkelmogelijkheden. Dit was de aanleiding voor een heroriëntatie van de werkzaamheden en de organisatiestructuur.

In 2019 heeft bureau Twynstra Gudde een onderzoek uitgevoerd en een advies gegeven om in de nabije toekomst robuust en toekomstbestendig te zijn. Het belangrijkste advies is om de bestaande netwerkorganisatie om te buigen naar een centrumorganisatie.

Dit advies is overgenomen en er wordt voorgesteld om de SAVE uit 2016 te vervangen door een Centrumregeling. Uw raad wordt gevraagd het college toestemming te geven om deze Centrumregeling aan te gaan.

De Centrumregeling

De voorgestelde Centrumregeling is een gemeenschappelijke regeling tussen de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Eemnes, Ermelo, Harderwijk, Leusden, Nijkerk, Putten, Renkum Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Veenendaal, Wageningen en Woudenberg. Waterschap Vallei en Veluwe is bereid om als centrumorganisatie te fungeren.

De voordelen van een centrumregeling zijn op hoofdlijnen:

- Inzet van de UVO blijft mogelijk. Specialistische (snipper)taken worden efficiënt uitgevoerd en leiden tot betere investeringsbeslissingen. Kwaliteit neemt toe, (meer) kosten en kwetsbaarheid (onvoldoende technisch personeel) nemen af.
- Inhoudelijk en financieel is er weinig verschil voor de individuele gemeenten ten opzichte van de huidige samenwerkingsovereenkomst. Er wordt geen nieuw lichaam en bestuur opgericht
- Problemen met betrekking tot mededinging / markt en overheid worden voorkomen.
- Toe- en uittreding is even flexibel als binnen de huidige samenwerkingsovereenkomst
- Deze regeling is geschikt voor het gemeenschappelijk organiseren van uitvoerende taken door één centrumorganisatie: het waterschap Vallei en Veluwe.

Beoogd effect

Een centrumregeling maakt de UVO robuust en toekomstgericht. De deelnemende gemeenten en het waterschap houden met de inzet van de UVO inzicht in het functioneren van de (afval)waterketen. Meten, monitoren, databeheer en -analyse is een onmisbare basis voor goed (afval)waterbeheer, voor onderbouwde investeringen in het rioolsysteem en voor (watergerelateerde) klimaatadaptatiemaatregelen. Door deskundig en betrouwbaar beheerde gegevens kunnen deze aan de partners beschikbaar worden gesteld.

De UVO draagt daarmee bij aan het efficiënt en doelmatig inrichten van de (afval)waterketen, conform de landelijke afspraken hierover in het bestuursakkoord.

Onderwerp

Centrumregeling Platform Water Vallei en Eem

Datum

8-12-2020

Kenmerk

129923

Pagina

2 van 5

Kader

In 2012 is een samenwerkingsovereenkomst getekend door de partners in de samenwerking rond meten & monitoren. In 2016 is deze SOK geactualiseerd en heet vanaf toen SAVE.

Toestemming gemeenteraad

Op grond van artikel 1 lid 3 van de Wgr (Wet gemeenschappelijke regelingen) moet het college voor het treffen van de gemeenschappelijke regeling toestemming vragen aan de raad. Deze toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Dit houdt in dat de raad bij de beoordeling van de aanvraag om toestemming een zekere terughoudendheid moet betrachten. Het gaat bij 'strijd met het algemeen belang' bijvoorbeeld om de situatie dat de raad meent dat het ondoelmatig is om ten aanzien van de desbetreffende belangen samen te werken met andere gemeenten of dat de raad meent dat de bevoegdheid zich niet leent voor gezamenlijke behartiging.

Argumenten

1. Een centrumregeling biedt de noodzakelijke continuïteit voor de UVO

De Uitvoeringsorganisatie (UVO) voert structurele, specialistische, uitvoerende taken uit voor de deelnemende gemeenten ten aanzien van het meten en monitoren, databeheer en -analyse binnen zowel de afvalwaterketen als het grondwater. Het uitvoeren van deze taken binnen een netwerkconstructie heeft grote nadelen. De aansturing vanuit het netwerk is op papier helder, maar blijkt dat in de praktijk niet. En omdat de UVO-medewerkers het gevoel hebben nergens echt bij te horen en aansturing ontbreekt, blijkt het in de praktijk lastig de continuïteit voldoende te borgen. Uit het onderzoek van TwynstraGudde blijkt dat een verbetering van de rechtsvorm en de governance van de UVO noodzakelijk is. Met de voorgestelde Centrumregeling worden de genoemde nadelen ondervangen, aldus het advies van TwynstraGudde.

2. De Centrumregeling verandert de bestuurlijke bevoegdheden niet

De voorgestelde Centrumregeling doet niets toe of af aan de bestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de deelnemende gemeenten en het waterschap. De uitvoering van de taken wordt belegd bij het waterschap maar de verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten. De UVO is dus van belang voor iedereen, gemeenten én waterschap.

3. De Centrumregeling maakt de huidige samenwerking inhoudelijk niet anders

Met het inzetten van de UVO worden specialistische (snipper)taken efficiënt uitgevoerd en kunnen betere investeringsbeslissingen genomen worden. Bovendien wordt kennis opgebouwd van het gebied en de werking van het afvalwatersysteem waardoor de kwaliteit toeneemt en kwetsbaarheid, door onvoldoende technisch personeel, afneemt. De Centrumregeling sluit uit dat problemen ontstaan met betrekking tot mededinging/markt en overheid. Inhoudelijk en financieel geeft een Centrumregeling weinig verschil voor de individuele gemeenten ten opzichte van de huidige samenwerkingsovereenkomst.

De voorgestelde Centrumregeling is met betrekking tot toe- en uittreding even flexibel als de huidige samenwerkingsovereenkomst.

Er wordt geen nieuw lichaam en bestuur opgericht. Deze regeling is geschikt voor het gemeenschappelijk organiseren van uitvoerende taken.

Onderwerp

Centrumregeling Platform Water Vallei en Eem

Datum

8-12-2020

Kenmerk

129923

Pagina

3 van 5

Kanttekeningen

Het is mogelijk dat uw raad (op basis van formele gronden) besluit om geen toestemming te geven voor het treffen van de voorgestelde Centrumregeling. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Hiervan is ons insziens geen sprake. De regeling voorziet in het voortzetten van de huidige samenwerking. Deze samenwerking betreft uitvoerende taken die politiek-neutraal zijn. Het beëindigen van de samenwerking zou bovendien betekenen dat de taken ten aanzien van meten, monitoren, databeheer en -analyse weer bij de eigen organisatie zouden komen te liggen. De benodigde formatie en expertise hiervoor ontbreekt. De UVO heeft de afgelopen jaren bewezen de taken op een kosteneffectieve wijze uit te voeren.

Het voorliggende voorstel is pas laat op de LTA gezet, omdat de stukken ambtelijk pas half november ontvangen zijn van de regio.

Draagvlak

Inwoners mogen verwachten van de gemeente dat ze de taken op het gebied van rioleringsbeheer zo efficiënt mogelijk uitvoeren. Dit voorstel draagt bij aan een efficiëntere aanpak, maar is niet separaat met inwoners afgestemd.

Aanpak/Uitvoering

1. Na verkregen toestemming van de gemeenteraad zal het college de Centrumregeling kunnen aangaan.
2. Nadat alle deelnemers hebben ingestemd met de Centrumregeling zal conform artikel 13 van de Centrumregeling gemeente Renkum de gemeenschappelijke regeling bekend maken, waarna de regeling per 1 januari 2021 in werking treedt.

Communicatie

Het advies is om de communicatie hierover via de officiële besluitenlijst te laten lopen. Dit advies is tot stand gekomen in afstemming met het team communicatie. Er is dan ook geen persbericht gemaakt.

Financiële consequenties

Als Renkum het basispakket blijft afnemen, zijn er geen financiële gevolgen; alleen als er in de toekomst geopteerd gaat worden voor een uitgebreider pakket diensten, zullen er financiële consequenties zijn. De afwegingen hiervoor vinden plaats bij de inhoudelijke afwegingen rond de financiering van de taken op het gebied van het afvalwater (beheerplan riolering incl. kostendekkingsplan).

Juridische consequenties

Met uw instemming geeft u de formele goedkeuring voor het treffen van deze gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2021. U treft de regeling als bijlage bij dit raadsvoorstel aan.

Als de regeling definitief is getroffen, dan geldt het volgende.

De regeling heeft een looptijd tot 31 december 2025. Daarna wordt de regeling telkens met 5 jaar verlengd, tenzij deze tussentijds wordt opgeheven of definitief beëindigd.

Onderwerp

Centrumregeling Platform Water Vallei en Eem

Datum

8-12-2020

Kenmerk

129923

Pagina

4 van 5

Uittreding mogelijk per 1 januari van een kalenderjaar met een aanzegtermijn van een half jaar en onder gebondenheid aan een uittredingsplan. Andere gemeenten kunnen toetreden door een tweederdemeerderheid besluit van de deelnemers.

WMO-aspecten

n.v.t

Gezondheid

Dankzij riolering komen (vuil)watergerelateerde ziekten als de pest niet of nauwelijks meer voor en is de hygiënische situatie sterk verbeterd. Vanuit volksgezondheid gezien is riolering en het adequaat omgaan met regenwater heel erg belangrijk. Hoewel 'riolering en water' en gezondheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, hebben de beslispunten an sich geen effect op de gezondheid.

Duurzaamheid

Hoewel het thema van de samenwerking (water en riolering) ontegenzeggelijk relaties kent met bijvoorbeeld klimaatverandering, hebben de beslispunten an sich geen effect op dit thema. De samenwerking in PWVE biedt de gemeente Renkum een basis en netwerk om stappen te zetten met betrekking tot verduurzaming van de afvalwaterketen.

Effect op vermindering regeldruk

Dit voorstel draagt niet bij aan de vermindering van de regeldruk. De regeldruk neemt echter ook niet toe.

Alternatieven

Geen

Bijlagen

- De centrumregeling
- Voordelen die Renkum ervaart m.b.t. PWVE/UVO

Onderwerp

Centrumregeling Platform Water Vallei en Eem

Datum

8-12-2020

Kenmerk

129923

Pagina

5 van 5